

Michael Cobabus Kaspar-Heinrich Kunitz

Disputatio Analytico-Theologica De Origine Mortis, & Vitae, super Cap. V. Epist. ad Rom.

Rostochi[i]: Richelius, 1667

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740047671>

Druck Freier Zugang

RU theol. 18.Mai 1667

Cobabeis, Michael
~~Eunitius, Caspar-Henr.~~

I. N. J.
DISPUTATIO
ANALYTICO-THEOLOGICA
DE

ORIGINE
MORTIS, & VITÆ,
super Cap. V. Epistolæ Rom.

Quam
DEO juvante, & pl. Rev. Facultate Theol.
consentiente,
Sub Præsidio

Dn. MICHAELIS COBABI,

S.S. Theol. D. & Prof. Publ.

Dn. Hospitis, ac Præceptoris sui
æternum observandi

Eruditorum examini publico exhibet

CASPAR-HENRICUS CUNITIUS,

Revaliæ-Livonus.

In Auditorio Majori die 18. Maji.

ROSTOCHI,
Literis JOHANNIS KILII, Acad. Typogr.
Anno M DC LXVII.

L. M. J.
DISPUTATIO
ANALYTICO-THEOLOGICA
DE

ORIGINE
MORTIS & VITAE
Super Cap. V. Epistolae Rom.

DEO INVAUENTE, & p. R. V. Facultate Theol.
consecrante
Joh. Presbitero

Dr. MICHAELIS CORBARI.

S. S. Theol. D. & Prof. Publ.
Dr. Hospitalis
receptoris sui

CASPAR-HENRICUS CUNTIUS

Revalii Livoniae
in Auditorio Majori die 12. Maji.

ROSTOCK
Lectis] ONANIS KILN, Acad. Typogr.
Anno M DC LXXII

DISPUTATIO ANALYTICO-THEOLOGICA

super

Cap. V. Epistolæ ad Romanos

de

Origine Mortis, & Vitæ.

Apice VI. Epistolæ ad Romanos
Apostolus Paulus exemplo A-
brahami probat, hominem a-
pud DEUM non justificari ex o-
peribus; sed per justitiam fi-
dei, quia (1) Scriptura non di-
cit, Abrahamum apud DEUM
justificatum esse ex operibus;
sed ipsum credidisse, ait, illudq;
ei imputatum esse ad justitiam
v. 3. (2) Abrahamo credenti

merces imputata est gratis, vel ex gratia; ei verò, qui o-
peratur, merces non imputatur ex gratia; sed ex debito,
v. 4. (3) Abrahamus non est operatus, ut apud DEUM es-
set justus per justitiam operum; ei autem, qui non ope-
ratur, ut justificetur apud DEUM ex operibus, credit au-
tem in eum, qui justificat impium, fides sua imputatur
ad justitiam. v. 5. (4) Abrahamus est beatus, beatus au-
tem est, cui DEUS imputat justitiam absq; operibus, v. 6.

A 2

(5)

AD ROMANOS

(§) Abrahamo, aut semini ejus non per legem facta est promissio, ut esset hæres mundi, sc. futuri, vel vitæ æternæ; sed per justitiam fidei v. 13. *Non per legem* ipsi facta est promissio; (quia (1) Impossibile est, hæreditatem vitæ æternæ esse ex lege: Nam si illi sunt hæredes, qui sunt ex lege, vel ex lege volunt justificari, inanis facta est fides, & vana reddita est promissio v. 14. (II) Lex iram operatur, v. 15. (III.) Ex lege est agnitio peccati;) *sed per justitiam fidei* Abrahamo facta est promissio, quia (α) hæreditas vitæ æternæ est ex fide v. 16. (β) Hæreditas vitæ æternæ datur secundum gratiam. Nam propterea hæreditas est ex fide, ut detur secundum gratiam, v. eod. (γ) Hæreditatis cœlestis promissio universo semini, vel omnib9 verè credentibus est firma. Nam propterea hæreditas est ex fide, ut sit promissio firma universo semini, v. eod. Quo fundamento posito, Apostolus in principio cap. V. in quo agitur de *Origine mortis & vitæ*, ex illis, quæ cap. 3. & 4 de justificatione gratuita proposita sunt, ita colligit: *Ergo justificati fide pacem habemus apud DEUM per Dominum Jesum Christum, per quem etiam fide adducti sumus in gratiam, in quâ stamus, & gloriamur sub spe gloriæ DEI*, quod proponit v. 1. & 2. Ubi Apostolus docet, quòd effectus, vel fructus justificationis gratuita sit

v. 1.
& 2.

I. pax erga DEUM, ejusq; causa meritoria sit Dominus noster Jesus Christus, quamobrem hanc pacem suam vocat. Nam meam pacem, inquit, Joh. XIV, 27. do vobis. Pacem autem habere erga DEUM significat, pacatam & tranquillam conscientiam habere erga DEUM, non propter legis impletionem, vel justitiam bonorum operum; sed propter Christum fide apprehensum. Nam justificati fide non amplius fugimus DEUM tanquam peccati vindicem; sed liberati sumus à terroribus legis, peccati, & mor-

mortis æternæ: nec dubitamus de peccatorum remissione, DEI quæ benignâ erga nos voluntate. Neq; fides iustificans nititur dignitate humanâ, vel operum nostrorum merito; sed DEI gratiâ, ac misericordiâ in Christo promissâ.

II. Liber accessus ad DEI gratiam, in quâ stamus. Quo ipso demonstratur, fide iustificatum non amplius per peccatum à DEO esse separatum; sed jam per Christum pacem habere cum DEO, ejusq; amore, & favore frui sine ullâ dubitatione. Nam Christus est noster Mediator, cujus merito fide apprehenso admittimur ad thronum divinæ gratiæ. In gratia autem stare significat, fide certum esse de DEI favore, & benevolentia, eique animo constanti, & forti adhærere in omni afflictione, & certamine.

III. Gloriarî sub spe gloriæ DEI, quæ gloriatio præsupponit conjunctionem, vel unionem, & amicitiam cū DEO, & certitudinem de illius favore, & gratia. Et si enim Christianus non ipso actu fruitur futurâ gloriâ, & perfectâ novitate; eam tamen certissimâ spe expectat. Quamvis enim tranquillitatem cordis interdum magis, interdum minus in certamine suo sentiat, animum tamen in rebus adversis non abjicit; sed vocationis, & officii sui memor, ardentius in sua infirmitate discit orare, & malum illatum moderatius ferre.

Objectio prima.

Christiani fide iustificati variis modis miserrimè affliguntur

E. Christiani fide iustificati non possunt gloriari sub spe gloriæ DEI.

Antecedens docet ipsa experientia, nullum enim hominum genus est calamitosius, quàm Christianorum, qui

AD ROMANOS

eum Christo verè patiuntur: Mundus illos ridet ut fatuos, miseros, desertos, & à DEO rejectos, eosque omnium infelicissimos esse iudicat.

Consequens probatur, nam afflictiones, & persecutiones sunt signa iræ divinæ, & pœnæ peccati, suâque naturâ res maia, & odiosæ.

Resp. Apostolus ad *Consequens* negando: Nam Christiani patiuntur quidem multas, & varias afflictiones; sed non tantum patiuntur, verum etiam gloriantur in afflictionibus, quod i. proponit v. 3. *Sed non tantum, verum etiam gloriamur in afflictionibus.* Ubi Apostolus docet, quod duplex sit gloria Christianorum: una est sperata, vel futura, ut gloria cœlestis: altera est præsens, ut gloria afflictionum. Nam afflictiones piis non sunt malæ, & ignominiosæ; sed bonæ, utiles, & gloriosæ, quia fideles affliguntur DEI consilio, non ad interitum; sed ad salutem, atque paternè castigantur, ut vetus homo, vetus vivendi ratio corrumpatur, & interior renovetur. Et si igitur severius in hoc mundo torquentur, animum tamen in persecutionibus non despondent, neque à mundi sinistro iudicio commoventur, ut à cruce Christi diutius ferendâ abhorreant. Vetus quidem homo in rebus adversis gemit, tristatur, & dolet; novus autem veterem corrigit, & vincit, sequè virtute, quam Spiritus S. subministrat, assuefacit ad patientiam, ut persequentes potius fatiget, quàm ut ipse in persecutionibus frangatur. Nam virtus DEI in infirmitate nostra perficitur, ut sermo de cruce nobis sit potentia DEI. i. Cor. 1, 18. Non verò de ipsis per se afflictionibus gloriamur; sed quòd in illis, nos à DEO diligì, & Christo capiti nostro similes reddi, quotidie experimur, & cognoscimus. Nam, quos DEUS præscivit in Christum credentes, illos quoque præfinivit conformes

formes imaginis Christi, quos præfinivit contormes imaginis Christi, illos quoque vocavit; ut cum Christo patientur; quos vocavit, ut cum Christo patientur, illos quoque justificavit, quos justificavit, illos quoque glorificavit. E. quos præfinivit conformes imaginis Christi, illos quoque glorificavit. Nam sicuti Christus post obedientiam crucis est exaltatus; ita quoque nos cum illo regnabimus; si cum illo patiemur.

2. probat seq. Arg.

Christiani fide iustificati sciunt, quod afflictio non pudefaciat.

E. Christiani fide iustificati patiuntur quidem multa mala; sed non tantum patiuntur verum etiam gloriantur in afflictionibus.

Antecedens probat seq. Arg.

Christiani fide iustificati sciunt, quod afflictio tolerantiam efficiat, tolerantia v. probationem, probatio v. spem; spes autem non pudefaciat.

E. Christiani fide iustificati sciunt, quod afflictio non pudefaciat.

Antecedens 1. proponit v. 3. 4. 5. Sciens, quod afflictio v. tolerantiam efficiat, tolerantia verò probationem, probatio v. rospem, spes autem non pudefaciat. Ubi Apostolus docet gradatione rhetoricâ, quod (a) Afflictio patientiam efficiat. Nam patientia est virtus, quâ res adversas injustè nobis illatas, ob DEI voluntatem æquo animo ferimus, absque odio adversus persequentem. Quamobrem afflictiones sunt exercitia, in quibus D E U S nostram obedientiam, & fidem exercet, & afflictos preparat ad patientiam, ubi igitur nulla est tribulatio, nulla persecutio, nulla vexatio, ibi quoque nulla est occasio, vel

AD ROMANOS

vel materia patientiam exercendi, nullum fidei certamen, & probatio: tolerantiam autem affert afflictio non judicio legis, sive rationis, sed Evangelii. Nam illius judicio afflictio indignationem efficit, quâ natura infirma adversus DEUM fremit, quod tantis malis contra justitiam, & æquitatem afficiatur, eamquæ, quantum potest, fugit, declinat, & averfatur: Hujus verò judicio afflictio adfert patientiam, quando seriò agnoscimus, quod præsentēs calamitates non sint signa iræ divinæ; sed bonæ voluntatis DEI eas in bonum, & latum exitum convertentis. Per se igitur, vel suâ naturâ patientia non resultat è tribulationibus, & persecutionibus. Nam impœnitentes, quod gravius affliguntur, eò minùs sunt patientes: In ærumnis, vel rebus adversis illi semper murmurant, fremunt, & indignantur. Fideles autem, infirmitate suâ agnitâ, ad Christum in suis persecutionibus confugiunt, ejusquæ virtute, & exemplo mala illata moderatè ferunt, non quod illa mutari nequeant; sed ut sese DEI benignæ voluntati humilimè submittant. Nam beati, qui lugent, quoniam illi consolationem accipient: beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Nam præmium futuræ gloriæ non datur priùs, quàm afflictiones hujus vitæ antecefferint, sicuti Apostolus docet 2. Cor. IV. 17. 18.

(β) *Patientia probationem.* Nam ex afflictionibus fortis animo superatis post luctam oritur fidei probatio, quâ afflictus semetipsum virtute Spiritûs S. habet exploratum, & manifestatur, quanti fecerit, quod dignus sit habitus pro nomine Christi contumeliam pati, dum per crucis examen veluti per ignem est probatus, & exploratus.

(γ) *Pro-*

(γ) *Probatio spem*: Nam in fidei probatione, & exercitatione, DEI virtus, & bonitas nobis fit magis magisque exploratio. Dum enim pie perpendimus, & serio agnoscimus, DEUM nostræ infirmitati in rebus adversis hætenus iterum atque iterum succurrissè, & vires suppedi-
tassè, ut in certamine spiritali, quod est tolerantia DEO obsequens, & liberationem expectans, non confundere-
mur, eundem quoque deinceps nobis benignè adfutu-
rum esse, firmissime speramus. Nam in afflictionum exer-
cizio piorum spes adeò crescit, & confirmatur, ut anima fidelis exclamet: Si me occiderit Dominus, in eum ta-
men sperabo: In te, Domine, sperabo, non confundar
in æternum. Fideles verò DEUS spoliari permittit bonis
temporalibz, & variis modis turbari, ut ipsorum spem di-
spersam colligat, ipsiq; toti in adversitatum suarum pro-
cellis à divina bonitate, & potentiâ discant pendere. Non
igitur Apostolus docet, quòd spes nascatur ex merito pa-
tientia. Nam patientia ad spem sese non habet ut causa
ad effectum; si enim afflictio non est causa tolerantia, sed
illius exercendæ occasio, & objectum, patientia quoq;
in gradatione Apostolica non erit causa spei, eamq; natu-
rà non præcedit

(δ) *Spes verò non pudefacit*. Nam spes est certa ex-
pectatio futuri boni, nitens DEI gratiâ, & infallibili illi-
us promisso; non verò humano merito. Nam fideles
spem suam defixam habent in DEI charitate, bonitate,
& potentiâ. Quæ spei certitudo oritur è fidei certitudi-
ne, siquidem propterea certò speramus, nobisq; pollice-
mur, quòd ab ultimo fine consequendo non simus aber-
raturi, quia fide absq; timore servili certissimam DEI pro-
missionem indubitato; non verò absq; timore filiali, &

AD ROMANOS

piā vigilantia apprehendimus. Vetus homo nos quidem in rebus adversis sollicitat ad dubitandum de DEI auxilio, peccatorum remissione, & felici calamitatum nostrarum eventu; novus autem fide respicit DEUM, ut veracem in promissis; spe verò, ut fidelem & promptum ad servanda promissa. Fide jam habemus peccatorum remissionem, & fruimur in nostris persecutionibus libero aditu ad DEI gratiam; spe verò expectamus futuram liberationem, & illustrem illum adventum gloriæ magni illius DEI, ac liberatoris nostri Jesu Christi. Tit. II. 13. Nam DEUS nos confirmabit usq; ad finem inculpatos in diem Domini nostri Jesu Christi, 1. Cor. 1. Beatus igitur Vir, qui tolerat explorationem, quoniam, cum probatus fuerit comperitus, accipiet coronam vitæ. Jac. I. 12. Quamobrem nos, quod non videmus, speramus, & per tolerantiam expectamus. Rom. VIII. 25. Nam nostra spes est spes salutis. 1. Thess. V, 8. & non pudefacit: illorum autem spes, qui nos turbant, & persequuntur, est stulta, & vana, infelicemq; sortitur eventum.

2. probat sequenti argumento:

In Christianorum fide justificatorum cordibus scientia charitatis DEIEffusa est per Sp. S, qui datus est nobis.

E. Christiani fide justificati sciunt, quod afflictio tolerantiam efficiat, tolerantia verò probationem, probatio verò spem, spes autem non pudefaciat.

Consequens probatur, quia fundamentum immotum spei, quod nititur in afflictionibus, ut non pudefaciat, est charitas, non quā nos DEUM diligimus; hæc enim est imperfecta, & animum nostrum non reddit tranquillum in rebus adversis, & tentationibus; sed est charitas, quā nos DEUS diligit.

ante-

Antecedens 1. proponit v. 5. *quia charitas DEI effusa est in cordibus nostris per spiritum S., qui datus est nobis.* Ubi Apostolus non loquitur de charitate, quâ nos DEUM diligimus, (uti vult Concil. Trident. Sess. 6. cap. 7. ut probet, hominem apud DEUM formaliter justificari per charitatem, vel iustitiam inhaerentem;) sed de charitate, quâ DEUS nos diligit, quia hujus charitatis scientia effusa est in cordibus nostris per Spiritum S. qui datus est nobis. Dicit: in cordibus nostris, quia scientia hæc connotat affectum cordis.

2. probat sequenti argumento:

Christiani fide justificati sciunt, quod Christus, cum nullis adhuc viribus essemus, præsstituto tempore pro impiis mortuus sit.

E. In Christianorum fide justificatorum cordibus scientia charitatis DEI effusa est per Spiritum S., qui datus est nobis.

Consequens probatur, quia nihil potest magis commendare, & illustrare charitatem DEI erga nos, atq; nos certiores de illa reddere, quàm quod unigenitus DEI filius pro nobis adhuc infirmis, injustis, in peccatis mortuis, & omnibus viribus contendendi ad gratiam privatis, fuerit mortuus. Nam hac ratione DEUS charitatē suam longē maximam, & prorsus inenarrabilem perfectissimē erga nos declaravit. Voce, scientia, Apostolus explicitē quidem non utitur; textus autem analysis illam desiderat. Nam sicuti Johannes in Epist. I. cap. 3, 16. dicit: *Per hoc cognovimus charitatem, quod Christus animam suam pro nobis posuit.* Et cap. IV, 9. *Per hoc patefacta est charitas DEI in nobis, quod filium illum suum unigenitum misit DEUS in mundum,*

AD ROMANOS

mundum, ut vivamus per eum. Ita quoq; Paulus praesentiloco, charitas DEI, ait, vel scientia charitatis DEI effusa est in cordibus nostris per Spiritum S. qui datus est nobis.

Antecedens proponit v. 6. Cum enim nullis adhuc viri-
v. 6. *bus essemus, Christus praestituto tempore pro impiis mortuus est.* Ubi mori pro impiis non significat liberationem, quæ facta est absque pretio; sed liberationem, quæ facta est per sanguinem Redemptoris. 1. Petr. I, 19. Rom. III. 24. 25. Col. I, 14. Etsi autem Christus mortuus est, ut nobis voluntatem DEI confirmaret, & exemplum relinqueret obedientiæ, & patientiæ; inde tamen non sequitur, quòd impiorum loco non sit mortuus. Nam finis secundarius non excludit primum. Mortuus autem Christus est pro impiis modo prorsus extraordinario ex amore ineffabili, peccatiq; poenam nostri loco sustinuit: Nam *Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem, ac victimam DEO in odorem bonæ fragrantiae.* Eph. V. 2. Finita quidem est mors Christi ratione temporis; infinitam verò, ob personæ dignitatem, habet virtutem, & efficaciam. *Nam sanguis Jesu Christi, filii DEI, emundat nos ab omni peccato.* 1. Joh. I, 7.

Objectio secunda.

Nos sumus injusti, & non boni.

E. Pro nobis Christus non est mortuus.

Consequens probatur. Nam pro justo vix aliquis moritur, Nam pro bono forsitan sustineat etiam aliquis mori. quod pro-
v. 7. *ponit v. 7.*

Resp. ad Consequens Neg. Nam nos quidem sumus injusti, quia peccatum in nobis habitat, & non boni, quia bonum originale in nobis non invenimus: *verum DEUS commendat suam erga nos charitatem, quòd, cum adhuc*
esse.

essemus peccatores, Christus pro nobis mortuus sit. quod proponit v. 8.

v. 8.

Objectio tertia.

Nos multa mala commisimus.

E. Nos non servabimur ab ira DEI.

Antecedens probatur, quia nos præbuius membra nostra serva impuritati, & transgressioni ad transgressionem: Nos fuimus Idololatæ, & conversati sumus in cupiditatibus carnis nostræ, facientes, quæ carni, ac cogitationibus libebant.

Consequens probatur. Nam afflictio, & angustia erit adversus animam hominis perpetrantis malum. Rom. II, 9. Quicumq; absq; lege peccarunt, absq; lege quoq; peribunt, & quicumq; cum lege peccarunt, per legem damnabuntur in die, quò judicabit Dominus de occultis hominum. Cap. eod. v. 12. & 16.

Resp. Apostolus ad Consequens Neg. Nam DEUS commendat charitatem suam erga nos, quòd, cum adhuc essemus peccatores, Christus pro nobis mortuus sit: E, multò magis justificati sanguine ejus, servabimur per illum ab ira DEI. quod proponit v. 9. DEUS, qui dives est misericordiâ, propter multam charitatem suam, quâ dilexit nos, etiam, cum per offensas mortui essemus, unâ vivificavit nos per Christum, cujus gratia estis servati. Eph. II, 4. s.

v. 9.

Objectio quarta.

Nos nihil boni effecimus.

E. Nos non servabimur per vitam Christi.

Antecedens probatur, quia nos non præbuius membra nostra serva justitiæ ad sanctimoniam. &c.

Resp. ad Consequens Neg. Nam, si cum inimici esse-

B 3

mus

AD ROMANOS

mus, reconciliati sumus DEO per mortem Filii ejus, multo magis reconciliati servabimur per vitam illius. quod v. 10. proponit v. 10. Ubi Apostolus docet, Christianum fide justificatum non servari per bona opera; sed per vitam Christi. Ante conversionem affectus peccatorum operabantur in nostris membris ad fructum ferendum morti; nunc verò, id est, post conversionem, liberati sumus à lege accusante, & condemnante, & servimus in novitate Spiritus. Nam nulla condemnatio illis, qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem; sed secundum spiritum ambulant. Rom. VIII, 1.

Objectio quinta.

Nos multis malis, & persecutionibus sumus expositi. Nos non sumus DEO reconciliati: nobis DEUS non est propitius. Resp. ad Consequens Neg. Nam nos quidem multis malis, & persecutionibus sumus expositi: Ego mortificationem Domini Jesu in corpore circumfero, & morti trador propter Jesum. A Judæis accepi quinquies quadragenas plagas unâ minus: ter virgis casus fui: semel fui lapidatus, ter naufragium feci &c. Nos DEUS præfignit conformes imaginis Christi, ut ipse sit primogenitus inter multos fratres; sed non tantum multis malis, & persecutionibus sumus obnoxii, verum etiam gloriamur in DEO per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem nunc reconciliationem accepimus. quod proponit v. 11. Nam nos in omnibus tribulationem patimur; sed in ea non deferimur, dejicimur; sed non perimus. Semper mortificationem Domini Jesu in corpore nostro circumferimus, ut & vita Jesu in corpore nostro manifesta fiat. Semper enim nos, qui vivimus, morti tradimur propter Jesum, ut etiam vita Jesu manifesta fiat in carne nostra mortali, scientes.

entes, fore, ut, qui suscitavit Dominum Jesum, nos quoque per Jesum suscitet, & sistat vobiscum. 2. Cor. IV. 8, 9. 10. 11. 14. Gloriari autem in DE O per Dominum nostrum Jesum. Christum est spiritu exultare, quod DE U S in afflictionibus nostræ infirmitati auxilietur, & propter Christum nostras preces exaudiat.

Objectio sexta.

Christus mortuus est pro illis, qui servantur ab ira DEI, & non condemnantur.

E. Christus non est mortuus pro omnibus hominibus.

Resp. ad Consequens neg. Nam Christi typus est Adamus. v. 14. E. quemadmodum per unum hominem peccatum in mundum introiit, & per peccatum mors; ita Christus pro omnibus hominibus mortuus est, ut omnes justificarentur, & in vita regnarent per unum Dominum Jesum. quod proponit v. 12. *Quemadmodum igitur per unum hominem peccatum in mundum introiit, & per peccatum mors.* Ubi aliqua orationis pars, putà *quod dicitur*, non explicite redditur per figuram illam, quæ dicitur *per Adamum*, & Apostolus docet, quod causa, vel origo mortis sit peccatum. Nam mors comminationis loco tanquam pœna, peccati homini denunciata est. Gen. II, 17. Quare ante lapsum Adamus fuit immortalis conditionatè per potentiam non moriendi, non, quod ipse mori non potuerit, si labaretur; sed quia potuit non labi, & non mori. Quæ immortalitas excludebat & actum, & necessitatem, & propinquam moriendi potentiam; non verò remotam, & conditionatam. Quare mors corporis dicitur naturalis, non respectu naturæ institutæ; sed destitutæ. Nam *stipendium peccati mors est.* Rom. VI. v. ult. *Quamvis enim homo,* ait Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis cap. 21.

(secun-

AD ROMANOS

secundum corpus terra esset, & corpus, in quo creatus est, animale gestaret; tamen, si non peccasset, in corpus fuerat spirituale mutandus, & in illam incorruptionem, quae fidelibus & sanctis promittitur, sine mortis periculo transiturus. Et paulò post: Si non peccasset Adam, non erat expoliandus corpore; sed supervestiendus immortalitate, & incorruptione, ut absorberetur mortale à vita, i. e. ab animali in spiritale transiret.

Per peccatum, quod per Adami transgressionem, actualem in mundum introiit, intelligitur peccatum originale, vel corruptio habitualis, omnibus ab Adamo naturaliter descendentibus innata, & à peccato primo, vel Adami transgressionem, specie distincta. Teneamus ergo, scribit Augustinus lib. II. de peccatorum meritis, cap. 34. *Indeclinabilem fidei confessionem; solus unus est, qui sine peccato natus est, in similitudine carnis peccati.* Et lib. 2. de nuptiis, & concupisc. cap. 9. *Quid ergo malitia naturalis hominis, & semen maledictum ab initio, & procreari naturaliter in captivitatem, & interitum, & natura filii irae? Numquid in Adam natura ista sic condita est? Absit, sed quia in illo vitata, sic per omnes jam naturaliter cucurrit, & currit, ut ab hac perditione non liberet, nisi gratia DEI per Jesum Christum Dominum nostrum.* Confertur autem hic primus cum secundo Adamo, non ratione modi, quo derivatur injustitia, & justitia in homines; sed ratione amplitudinis subjecti, quod per peccatum primi hominis est vitatum, & cui salus à Christo est acquisita. De modo, quò homo justificatur in conspectu DEI, Apostolus ex professo egit cap. 3. & 4. Ubi docet, hominem apud DEUM non justificari per justitiam inhærentem, vel qualitatem supernaturalem; sed per justitiam imputatam.

Obje-

Objectio septima.

*Adami posterius non peccarunt, quando ipse peccavit.
E. In Adami posteros mors per peccatum non introiit.*

Antecedens probatur, quia Adami posterius non violarunt legem illam Gen. ii, 17. Quo die comederis de fructu arboris scientiæ boni, & mali, morte morieris: neque illi potuerunt voluisse, antequam fuerunt; absurdum autem est, aliquem alienâ voluntate peccasse, qui in illius peccatum non consensit.

Consequens probatur, quia filius non debet portare iniquitatem Patris Ezech. 18, 20. Absonum enim est, alieni peccati esse reum, imò infantes innocentes, omnino titia boni, & mali destitutos alieni delicti poenas luere.

Resp. (a) ad *Antecedens* neg. quia omnes peccarunt, quod proponit vers. eod. Omnes peccarunt, quia omnes ab Adamo naturaliter descendentes (1) constituti sunt peccatores per actualem illius transgressionem ex iustissima Dei imputatione, nam Adami transgressio nostra est ex pacto, ipse comedit de fructu prohibito personaliter, & formaliter; nos vero potentialiter, & repræsentativè, quia DEUS omnium posterorum voluntates in prima Parentis voluntate collocaverat, quippe, qui fuit humani generis caput, omniumque posterorum à se naturaliter descendentium personas repræsentans peccavit. (2) Constituti sunt peccatores formaliter, & inherenter per peccatum ex transgressionem Adami ortum, & in posteros derivatum per carnalem generationem. Nam peccatum, uti Apostolus hic docet, in omnes homines introiit, quamobrem omnes naturâ sunt filii iræ Eph. II, 3. Nam concupiscentia originalis in nobis habitat. *Ipsa est enim* Augustinus ait lib. i. de gratia Christi contr. Pelag.

C

cap.

AD ROMANOS

cap. ult. per peccatum primi hominis, quod ex libero ejus venit arbitrio, vitiata & damnata natura.

(β) *Ad consequens neg.* Nam per unum hominem, vel unius hominis transgressionem peccatum in mundum introit, & per peccatum mors, & sic mors in omnes homines pervasit. quod proponit v. eod. Ubi Apostolus docet, quod posito peccato originali in omnib⁹ hominib⁹, mors quoq; omniū hominū ponatur. Nam per peccatum, inquit, mors in mundum introit, & sic mors in omnes homines pervasit. Locutus citatus à quæstione est alienus, quia loquitur de iniquitate personali Parentum. Hic autem quæstio est de peccato naturali, & communi: nam omnes in Adamo sunt mortui. 1. Cor. XV, 22. Siquidem comminatio divina omnes Adami posteros involvit, cū omnes peccarint, omnes peccatum habeant. Pœnas igitur dant delicti infantes non prorsus alieni; sed peccati in se derivati.

Objectio octava.

Adami posteri ante Moysen non habuerunt legem: Non concupisces.

E. Adami posteri ante Moysen non habuerunt peccatum originale.

Antecedens probatur, quia lex per Moysen data est. Joh. I, 17. Si ergo effectus non est prior suā causā, sequitur, Adami posteros legem: non concupisces, ante Moysen non habuisse.

Consequens probatur, quia peccatum originale est avoquia, quæ pugnat cum lege divina: non concupisces. Nam concupiscentiam, ait Paulus ad Rom. VII, 7. non novissem, sc. peccatum esse, nisi lex dixisset: non concupisces. Negat igitur lege: non concupisces, negatur quoq; peccatum originale: nam ubi non est lex, ibi quoq; non est transgressio. Rom. IV. 15.

Resp.

Resp. Apost. (a) ad *Consequens* neg. *Nam usq; ad legem peccatum erat in mundo.* quod proponit v. 13. Ubi Apostolus loquitur de peccato originali. Nam de eo h. l. est quæstio, & docet, quod illud fuerit ante solennem legis divinæ promulgationem. Verba autem illa: *usq; ad legem*, non excludunt tempus post legem promulgatam, nam de eo tempore hic non est quæstio. Quæritur enim an Adami posterius ante legem per Mosen latam habuerint peccatum originale.

(β) Ad *Antecedens* neg. quia ante Mosen, vel legis divinæ promulgationem peccatum originale est imputatum, etiam illis, qui non peccarunt, sicuti Adamus peccavit; peccatum autem non imputatur, ubi non est lex. quod (1) proponit v. eod.

(2) probat. Nam si peccatum originale ante Mosen non esset imputatum Adami posteris, mors non regnasset ab Adamo usq; ad Mosen, etiam in illos, qui non peccarunt ad similitudinem transgressionis Adami: *Sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosen, etiam in illos, qui non peccarunt ad similitudinem transgressionis Adam.* Posita igitur morte ante legis divinæ promulgationem per Mosen factam, ponendum quoq; est ante illam peccatum originale. Nam posito effectu, ponenda est causa. Deinde, posito peccato orig. ponenda est lex, cum qua illud pugnat. Nam peccatum est *avopia* quæ necessariò præsupponit legem. Nam ubi non est lex, ibi non est transgressio.

Objectio nona.

Christus tantum mortuus est pro peccato originali.

E. Christus non est mortuus pro omnibus peccatis.

Antecedens probatur, quia Christi typus est Adamus

AD ROMANOS

v. 14. *Qui est typus illius, qui erat futurus*: E. si per Adamum non omnia peccata; sed originale tantum in omnes homines introiit, sequitur, Christum non esse mortuum pro omnibus peccatis; sed tantum pro peccato originali.

Resp. Apostolus ad *Antecedens* neg. Nam, si Christo tantum mortuus esset pro peccato originali, non verò pro peccatis actualibus, donum esset ut delictum; *sed non sicut delictum, ita & donum*. quod (1) proponit v. 15. Ubi per delictum intelligitur peccatum originale, per donum autem non iustitia habitualis, vel qualitas supernaturalis renatis inhærens; (hæc enim post lapsum in hac vita, est imperfecta, & hoc loco peccato opponi nequit) sed iustitia Christi, toti humano generi acquisita; hæc est perfecta, & valet in iudicio divino; hujus intuitu credentes justificantur gratis, DEI gratiâ in iudicio divino.

(2) Probat, quòd donum non sit sicut delictum. Nam inter peccatum originale, & inter donum vel iustitiam Christi est magnum discrimen.

Primò, ratione cause efficientis, quod proponit v. eod. Nam si unius delicto multi mortui sunt, multò magis gratia DEI, & donum per gratiam unius hominis Jesu Christi in multos exundavit. Ubi Apostolus docet, quòd (a) peccati causa sit unus ille, cujus delicto multi, i. e. omnes homines, mortui sunt. Nam qui hic dicuntur multi, illos v. 12. & 18. vocat omnes. (b) Doni causa sit (a) gratia DEI, vel charitas, quâ DEUS nos dilexit. Nam si unius illius, inquit, delicto multi i. e. omnes, mortui sunt, multò magis gratia DEI in multos, i. e. in omnes homines exundabit. Nam gratia DEI, & ille unus, cujus delicto omnes mortui sunt, non habent parem potentiam, quia causa doni, vel gratia DEI est multò potentior, quàm causa peccati.

Nam

CAP. V.

Nam gratia; quâ DEUS misertus est totius generis humani, non tantum peccatum originale; sed etiam omnia peccata actualia modo infinito, & ineffabili superat. (b) *Unus homo Jesus Christus. Nam si unus illius delicto*, inquit, *multi*, vel omnes mortui sunt, multò magis donum per gratiam unius hominis Jesu Christi in multos, i. e. omnes homines exundavit. Nam causa meritoria istius doni, quod habemus gratiâ vel charitate DEI, est multò potentior, quàm ille unus, cujus delicto omnes mortui sunt, quia causa illa meritoria est verus ille homo; sed non nudus homo, Dominus noster Jesus Christus. Hic est propitiatio pro peccatis nostris, nec pro nostris solum; sed pro totius mundi peccatis. 1. Joh. II, 2.

Secundò, ratione effectus, quod (1) proponit v. 16. *Neq. v. 16. sicut per unum, qui peccavit, illud donum.* Ubi stylus Apostoli est compendiosus, sicuti alibi frequentissimè; ex antecedentibus verò, vel ex ipso contextu haud obscure manifestatur, quænam hic sint subaudienda, & quòd textus ita sit supplendus: Neque sicut per unum, qui peccavit, omnes mortui sunt; ita illud donum per unum hominem Jesum Christum in multos, vel omnes exundavit.

(2) Probat. *Nam judicium quidem ex uno delicto est ad condemnationem, donum autem per gratiam ex multis, i. e. omnibus, delictis est ad justificationem.* quod proponit v. eod. ubi Apostolus docet, quòd unum quidem peccatum Adami universæ posteritati attulerit condemnationem: donum autem per gratiam non tantum liberet ab illo uno peccato originali; sed etiam ab actualibus peccatis, multoque potentius, & efficacius sit peccato. *Intelligamus Apostolum*, ait Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis, cap. 12. *U. videamus ideo dictum judicium ex uno delicto*

AD ROMANOS

in condemnationem, etiamsi non esset in hominibus nisi peccatum originale. Et paulò post: Ac per hoc ab Adam, in quo omnes peccavimus, non omnia nostra peccata; sed originale tantùm traducimus; à Christo verò, in quo omnes justificamur, non illius tantùm originalis; sed & caterorum, quæ ipsi addimus, peccatorum remissionem consequimur. Nam iudicium quidem ex uno delicto, si non remittitur, i. e. originali, in condemnationem jam potest ducere; gratia verò ex multis delictis remissis, h. e. non solum illo originali, verùm etiam omnibus cateris ad justificationem perducit. Nam Christus dedit semetipsum pro nobis, ut redimeret nos ab omni transgressionem legis. Tit. II, 16. Est agnus DEI, qui tollit peccata mundi. Joh. I, 29. Sanguis Jesu Christi, filii DEI emundat nos ab omni peccato. I. Joh. I, 7.

Objectio decima.

Christus mortuus est non tantùm pro peccato originali; sed etiam pro peccatis actualibus omnium hominum. E. O. homines per unum Jesum Christum justificabuntur, & in vita regnabunt.

Antecedens est Apostoli dicentis v. 16. quòd donum, vel justitia Christi sit non ex uno; sed ex multis, i. e. omnibus delictis ad justificationem.

Consequens probatur. Nam si unius delicto multi, vel omnes homines sunt mortui, & mors regnavit per illum unum: Si iudicium ex uno delicto in omnes ad condemnationem, multò magis gratia DEI, & donum per gratiam, quod est unius Jesu Christi, in omnes homines exundabit, & omnes in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Vel si effectus peccati, aut regimen mortis est universale, multò magis effectus gratiæ, & doni per gratiam unius hominis Jesu Christi, atq; regimen gratiæ erit

CAP. V.

erit universale. Nam DEI gratia est potentior omni peccato, & Christus multò est efficacior ad justificandum, & servandum omnes homines, quàm Adamus ad perdendum omnes homines: vita est potentior morte: Christus est potentior diabolo.

Resp. Apostolus (1) distinguendo inter illos homines, qui abundantiam illam gratiæ, & doni justitiæ accipiunt; sibiq; applicant, & inter illos, qui abundantiam illam gratiæ, & doni justitiæ contemnunt, & sibi non applicant. (2) ad consequens negando. Non enim sequitur: Si unius offensâ, vel delicto mors regnavit per illum unum, multò magis omnes homines in vita regnabunt per unum Jesum Christum; sed hoc rectè sequitur: Si unius offensâ, vel delicto mors regnavit per illum unum, multò magis illi, qui abundantiam gratiæ, & doni justitiæ accipiunt, sibiq; applicant, in vita regnabunt per unum Jesum Christum, quod proponit v. 17. *Nam si unius v. 17. offensâ mors regnavit per illum unum, multò magis illi, qui abundantiam gratiæ, & doni justitiæ accipiunt, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.* Ubi Apostolus docet, quòd DEUS nullum hominem absolutè rejecerit: Nam Christus mortuus est pro omnium hominum peccatis, ut omnes justificarentur, & in vita regnarent; multi verò Christum non recipiunt. Nam *Amen, amen, dico tibi*, ait ipse Dominus, Joh. III, 11. *quod scimus, loquimur, & quod videmus, testamur; sed testimonium nostrum non accipitis. Ego veni nomine Patris, nec recipitis me.* Joh. V, 43. Quotquot autem receperunt ipsum, dedit eis potestatem, ut facti sint filii DEI. Joh. I, 12. 13.

Quibus propositis, & resolutis redit Apostolus ad v. 12. & ita concludit: *Ergo quemadmodum per unius delictum peccat-*

AD ROMANOS

peccatum introiit in omnes homines ad condemnationem; ita per unius justitiam donum redundat in omnes homines ad justificationem vite. quod (1) proponit v. 18, ubi *ὑπὸ τοῦ* explicitè proponitur, quæ v. 12. implicitè habetur. (2) explicat, quòd delictum, per quod peccatum in mundum introiit, sit unius hominis inobedientia; justitia verò vel donum, quod in omnes homines redundat ad justificationem vitæ, sit unius hominis obedientia. *Quemadmodum enim, ait, per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi; ita quoque per obedientiam unius iusti constituentur multi.* quod proponit v. 19. Ubi per unius obedientiam justum constitutum esse non significat formaliter apud DEUM justum esse per justitiam inhærentem, vel habitualem.

Nam (α) per illam justitiam in iudicio divino nemo justificatur, & à peccatis absolvitur; hæc enim justitia naturâ est posterior eâ, quâ credentes justificantur apud DEUM, & imperfecta, quia renatus in hac vita perpetuò videt aliam legem in membris suis rebellantem legi mentis suæ, & captivum reddentem se legi peccati, atq; carne, vel motu carnali servit legi peccati, vel peccato, quod in ipso habitat, sicut Apostolus docet, illudq; suo exemplo probat cap. VII, 23. 25.

(β) Justitia, quâ apud DEUM justificamur, est justitia fide apprehensa, & imputata, quod Apostolus probat cap. III & IV.

(γ) Confertur hoc loco, ut patet è præcedentibus, peccatum cum dono, ratione causæ efficientis, & effecti; non verò ratione modi, quo derivatur peccatum, & donum, vel justitia Christi ad nos homines. Per peccatum formaliter quidem, & inhærenter sumus peccatores, & injusti;

injusti; verum per Christi justitiam non sumus justi inhaerenter, & subjectivè. Nam justitia, quâ credentes coram DEO justificantur, & à peccatis absolvuntur, est Christi obedientia, quâ nostro loco legem perfectissimè implevit, nobisque passione, & morte suâ salutem æternam promeruit. *Nam legi semetipsum subjecit, ut eos, qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.* Gal. IV, 4. 5. Cum enim impossibile esset legi, sc. hominem liberare à jure peccati, & mortis, quia infirma erat facta per carnem, DEUS Filium misit in similitudine carnis peccati, & propter peccatum condemnavit peccatum in carne; ut justificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus; sed secundum Spiritum. Rom. VIII, 3. 4. Justificamur gratis, DEI gratiâ per redemptionem factam per Christum Jesum, quem proposuit DEUS propitiationem per fidem in sanguine ejus. Rom. III, 24. 25. Quemadmodum igitur, ait, Apostolus, per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi; ita quoque per obedientiam unius justi constituentur multi. Et si enim hæc obedientia est aliena, & justitia, quâ in conspectu DEI justificamur, nobis non inhaeret, neque inhaerere potest; nostra tamen fit fidei applicatione, vel apprehensione, & DEI gratuita imputatione. *Nam beatus est, cui DEUS imputat justitiam absq; operibus.* Rom. IV, 6. illi namque remissæ sunt legis transgressionibus: illius peccata sunt tecta: illi Dominus non imputat peccatum v. 7. 8.

(d) Apostolus hoc loco docet, quod multi, vel omnes homines constituti sint justi, ratione acquisitionis, quia donum vel justitia, quâ credentes justificantur, omnibus hominibus est acquisita. Nam *Christus est agnus DEI, qui tollis peccata mundi.* Joh. I, 19. *Est propitiatio pro*

D

pecca-

AD ROMANOS

peccatis nostris, non autem pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi peccatis. 1. Joh. II, 2. Pro omnib. mortuus est. 2. Cbr. V, 15. Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificantur. 1. Cor. XV, 22. Nam Christus semetipsum dedit pretium redemptionis pro omnibus. 1. Tim. II, 6. Quamobrem Apostolus versu immediatè præcedente ita colligit, & concludit. Ergo quemadmodum per unius delictum peccatum introiit in omnes homines ad condemnationem; ita quoq; per unius justitiam donum exundavit in omnes homines ad justificationem vite. Non igitur sequitur, Apostolus dicit: multos constitutos esse justos per unius obedientiam. E. Apostolus dicit: multos esse constitutos justos per unius obedientiam inhærenter, formaliter, & subjectivè. Nam de justitia inhærente, sicuti probavimus, hîc non loquitur, neq; probari potest, quòd verbum *κατασχημα* inferat formam inhærentem, vel justitiam habitualement. Nam Act. VII, 35. dicitur: *quis te constituit principem, & judicem?* Princeps autem, vel iudex constituitur externâ constituentis voluntate, non verò per formam inhærentem, vel subjectivam.

Objectio undecima.

Christiani justificantur apud DEUM obedientiâ, quam ipsi præstant legi.

E. Christiani non justificantur apud DEUM obedientiâ Christi.

Antecedens probatur, quia finis legis divinæ est, ut hominem justificet: Nam factores legis justificantur. Rom. II, 13.

Resp. Apostolus ad Antecedens negando. Nam quod subintroiit, vel promulgatum est per Moysen, ut peccatum abundaret, illud hominem post lapsum apud DEUM

CAP. V.

UM justificare nequit. *Lex autem subintroiit, ut peccatum abundaret.* Ubi Apostolus docet, quod usus legis in conscientia agente cum DEO sit illam accusare, & perterrefacere propter peccatum, illudque augere, & potentius reddere, ut verè reviviscat. Nam absq; legis accusantis, & terrentis sensu peccatum est quasi mortuum, ejusq; deformitas non agnoscitur; veniente a. legis accusantis, & condemnantis sensu, peccatum reviviscit, & fit potentius. Nam potentia peccati lex est. Cùm itaq; omnes homines sint peccatores; lex verò illum justificare nequeat, in quo invenit peccatum, ex operib. legis nullus homo apud DEUM justificatur. *Non enim lex data est, qui possit vivificare.* Gal. III, 21. *Nam lex iram operatur.* Rom. IV, 15. *Per legem enim est agnitio peccati.* Cap. III, 20. *Quare Abrahamo, & semini ejus non per legem facta est promissio, ut esset heres mundi; sed per justitiam fidei.* Cap. IV, 13. Nam ex lege non est justitia DEI, vel justitia, quæ DEO probatur. Nam si justitia DEI esset ex lege, sine lege illa non esset revelata; jam verò absq; lege justitia Dei est revelata. Rom. III. 21. quia justitia in lege revelata non est justitia, quæ est per fidem Jesu Christi; *justitia v. DEI est per fidem Jesu Christi in omnes, & super omnes, qui credunt.* Cap. eod. v. 22.

Objectio duodecima.

Lex subintroiit, vel promulgata est, ut peccatum augeretur.

E. Lex est perniciofa, & peccatorib. nocet, nullamq; ipsis utilitatem adfert.

Consequens probatur. Nam quod peccatum auget, & facit summè peccans, illud peccatoribus nocet, eosq; ad desperationem adigit.

D. 2.

Resp.

AD ROMANOS

Resp. ad *Consequens* negando. Nam si Lex esset pernitiosa, & peccatoribus noceret, quia peccatum dormiens, & mortuum excitat, manifestat, & auget, gratia DEI non superabundaret, ubi abundat delictum: *verum, ubi abundavit delictum, ibi superabundavit gratia.* Quod v. 20. proponit v. 20. Ubi Apostolus docet, quod finis, propter quem lex peccatum monstrat, & auget, non sit, ut peccator, illius atrocitate agnitâ, animum abjiciat, & in peccatis suis intereat; sed, ut seriò doleat de peccato, & Medicum desideret, ac quærat. Magnum igitur beneficium legis est, quod hominem ducit ad peccati notitiam. Nam agnitio peccatorum est primus gradus ad remissionem. Qua in parte ab Evangelio exactè distinguitur: nam ex Evangelio non est agnitio peccati; sed Medici. Superabundat autem gratia, non, ut in peccato permaneamus, vel gratiæ abundantia abutamur ad peccandi licentiam; sed, *ut quemadmodum peccatum regnavit in morte; ita quoque gratia regnaret per justitiam ad vitam eternam per Jesum Christum Dominum nostrum.* quod proponit v. ult.

**Deo sit gratia per Dominum
nostrum Jesum Christum!**

CAP. V.

UM justificare nequit. *Lex autem subintroit, & abundaret.* Ubi Apostolus docet, quod usus le-
scientia agente cum DEO sit illam accusare, &
facere propter peccatum, illudque augere, &
reddere, ut verè reviviscat. Nam absq; legis a-
& terrentis sensu peccatum est quasi mortuum
deformitas non agnoscitur; veniente a. legis a-
& condemnantis sensu, peccatum reviviscit, &
tius. Nam potentia peccati lex est. Cum ita
homines sint peccatores; lex verò illum justifica-
at, in quo invenit peccatum, ex operib. legis i-
mo apud DEUM justificatur. *Non enim lex da-*
possit vivificare. Gal. III, 21. *Nam lex iram opera-*
IV, 15. *Per legem enim est agnitio peccati.* Cap. III
re Abrahamo, & semini ejus non per legem facta e-
sio, ut esset haeres mundi; sed per justitiam fidei. C
Nam ex lege non est justitia DEI, vel justitia, q
probat. Nam si justitia DEI esset ex lege, sine
non esset revelata; jam verò absq; lege justitia D
lata. Rom. III, 21. quia justitia in lege revelata
stitia, quæ est per fidem Jesu Christi; *justitia v.*
fidem Jesu Christi in omnes, & super omnes, qu
Cap. eod. v. 22.

Objectio duodecima.

Lex subintroit, vel promulgata est, ut peccat-
retur.

E. Lex est perniciofa, & peccatorib. nocet, na-
utilitatem adfert.

Consequens probatur. Nam quod peccat
& facit summè peccans, illud peccatoribus no
ad desperationem adigit.

D. 2.

